

ΟΜΙΛΙΑ ΧΡΗΣΤΟΥ ΠΟΛΥΖΩΓΟΠΟΥΛΟΥ – ΠΡΟΕΔΡΟΥ Ο.Κ.Ε.

ΑΘΗΝΑ – 25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2009

«Ο ρόλος του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την έξοδο από την κρίση και η συμβολή του για μακροχρόνια οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη»

Κυρίες και κύριοι,

Όπως όλοι γνωρίζουμε, η σοβαρή κρίση η οποία βιώνουμε τους τελευταίους μήνες ξεκίνησε από τον χρηματοπιστωτικό τομέα με τα «τοξικά ομόλογα», ωστόσο στη συνέχεια εξαπλώθηκε στον πραγματικό τομέα της διεθνούς οικονομίας. Ακολούθησε δραματική μείωση της παγκόσμιας ζήτησης και οπισθοχώρηση της βιομηχανικής παραγωγής, με αποτέλεσμα να υπάρξει περαιτέρω αποδυνάμωση της διεθνούς οικονομίας και ραγδαία αύξηση της ανεργίας.

Το πρωτοφανές μέγεθος της κρίσης οδήγησε σε μια προσπάθεια συντονισμένης αντίδρασης των κυβερνήσεων, των κεντρικών τραπεζών και των διεθνών οργανισμών προκειμένου να αποτραπεί η περαιτέρω όξυνση της κατάστασης και να υπάρξει σταδιακή αποκατάσταση συνθηκών ομαλότητας.

Στη ζώνη του ευρώ, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προχώρησε σε διαδοχικές μειώσεις του βασικού επιτοκίου, ενώ αρκετές κεντρικές τράπεζες προχώρησαν σε παρεμβάσεις στις αγορές ή και απευθείας χρηματοδοτήσεις επιχειρήσεων.

Στην Ελλάδα, είχαμε το γνωστό «πακέτο των 28δισ» για την στήριξη του εγχώριου πιστωτικού συστήματος το οποίο έχει πληγεί από τη διεθνή κρίση, με μικρότερη όμως ένταση από άλλες χώρες. Σε αυτό συνέβαλλαν σε ένα βαθμό το μικρό μέγεθος και η εσωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας, καθώς και το γεγονός ότι οι ελληνικές τράπεζες έχουν αποφύγει την έκθεση σε

«τοξικά», όπως αποδείχτηκε, προϊόντα, εστιάζοντας σε πιο παραδοσιακές δραστηριότητες.

Ωστόσο, ο αντίκτυπος της διεθνούς κρίσης στην ελληνική οικονομία έχει κάνει την εμφάνιση του ήδη, με ένταση της επιβράδυνσης των περισσότερων οικονομικών δεικτών, ενώ το 2009 αποτελεί μία χρονιά αυξημένης αβεβαιότητας, κατά την οποία η εμπιστοσύνη στην οικονομία έχει αποσταθεροποιηθεί, οι επιχειρηματικές προσδοκίες έχουν υποχωρήσει, η παραγωγή έχει μειωθεί, η ανεργία διογκώνεται, τα εισοδήματα περιορίζονται και υπάρχει διεύρυνση των κοινωνικών ανισοτήτων. Όλα τα παραπάνω, σε συνδυασμό με τα γνωστά δημοσιονομικά προβλήματα της χώρας μας, τα οποία προηγούνται χρονικά της οικονομικής κρίσης, αποτελούν ένα εκρηκτικό μείγμα για την πορεία της χώρας, για την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Σήμερα, μετά το «πακέτο των 28 δις» προς τις τράπεζες, αλλά και τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα έχει αποκτήσει μία επάρκεια ρευστότητας, την οποία ωστόσο δείχνει δισταγμό να διοχετεύσει στην αγορά. Παρά τις διαδοχικές μειώσεις των βασικών επιτοκίων, οι τράπεζες εξακολουθούν την πολιτική των υψηλών επιτοκίων χορηγήσεων. Επιπλέον, εφαρμόζοντας πολύ αυστηρότερα κριτήρια όταν χορηγούν πιστώσεις, έχουν περιορίσει τις διευκολύνσεις προς τις ΜΜΕ και χορηγούν με δυσκολία στεγαστικά δάνεια, με ότι αυτό συνεπάγεται για τις κατασκευές και τους άμεσα με αυτές συνδεδεμένους κλάδους.

Με δεδομένο λοιπόν το γεγονός ότι δεν χρηματοδοτείται επαρκώς η πραγματική οικονομία, αποτέλεσμα είναι η δημιουργία κλίματος ασφυξίας στην αγορά και η αύξηση του κινδύνου πολλές επιχειρήσεις είτε να κλείσουν, είτε να περιορίσουν σημαντικά τις δραστηριότητές τους, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την οικονομία και την κοινωνία. Έτσι, στο σύνολο της οικονομίας, πλήθος μικρομεσαίων επιχειρήσεων, και ελεύθερων επαγγελματιών αντιμετωπίζουν σοβαρότατα προβλήματα με δυσμενείς επιπτώσεις στην παραγωγή, στην απασχόληση και στην ανάπτυξη.

Ήδη υπάρχει μεγάλη αύξηση της ανεργίας το συνολικό μέγεθος της οποίας, δεν αποτυπώνεται λόγω μιας ιδιότυπης περιοδικότητας, αλλά και έντασης της στις ελαστικές μορφές απασχόλησης. Οι Πρόεδροι και Εκπρόσωποι των φορέων που βρίσκονται σήμερα μαζί μας θα μας παρουσιάσουν, πιστεύω, την κατάσταση που επικρατεί στην αγορά.

Παρά τις προβλέψεις για σταδιακή ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους, ίσως και λίγο νωρίτερα, δεν μπορεί να υπάρξει εφησυχασμός. Η ελληνική οικονομία, πέραν των πιέσεων που έχει υποστεί από τη διεθνή κρίση, βρίσκεται αντιμέτωπη με τα γνωστά διαρθρωτικά προβλήματα, όπως αποτυπώνονται και στα δημοσιονομικά μεγέθη (δηλαδή στο έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, το δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος):

Γι' αυτό για τη χώρα μας, τα δύσκολα είναι μπροστά.

Παρατηρείται:

- συνεχής επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας
- αναποτελεσματικότητα του φορο-εισπρακτικού μηχανισμού, των δημοσίων δαπανών και του κοινωνικού κράτους
- μεγάλη εξάρτηση από δανεισμό
- Μεγάλη διστακτικότητα, έως αποχή, για επενδύσεις

Το ερώτημα επομένως που τίθεται είναι ποιες θα πρέπει να είναι οι παρεμβάσεις προκειμένου να ξεπεραστεί η κρίση και η χώρα να ανακάμψει μπαίνοντας σε μία νέα αναπτυξιακή πορεία με ισχυρή προοπτική.

Κυρίες και κύριοι,

Θεωρώ ότι το κύριο στοιχείο το οποίο πρέπει να κρατήσουμε από την παρούσα κρίση είναι η ανάγκη για τη χάραξη μίας νέας αναπτυξιακής πορείας

της οικονομίας. Ελοχεύει όμως ο κίνδυνος ο οποίος, κατά τη γνώμη μου, είναι υπαρκτός, να ξεχαστούν οι αιτίες της κρίσης και να μην αντιμετωπισθεί η κρίση ως ευκαιρία για τομές και αλλαγές στο διοικητικό, παραγωγικό και αναπτυξιακό μοντέλο. Γιατί το έως τώρα μοντέλο που βασιζόταν κυρίως στην αύξηση της εγχώριας ζήτησης και της ιδιωτικής κατανάλωσης δεν φαίνεται να μπορεί να συνεχίσει. Η επίτευξη ανάπτυξης θα πρέπει πλέον να βασιστεί σε ένα πιο εξωστρεφές μοντέλο το οποίο μέσα από επενδύσεις στην ποιότητα και την καινοτομία, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την τόνωση της εγχώριας παραγωγής, την ενίσχυση της μακροχρόνιας αποταμίευσης καθώς και μέσα από ουσιαστικές αλλαγές εκσυγχρονισμού και αναδιοργάνωσης στο δημόσιο τομέα, θα στοχεύει στην ανάκτηση της ανταγωνιστικότητας και την ενίσχυση της εξωστρέφειας της οικονομίας, αλλά και στην οικοδόμηση ενός αποτελεσματικού κοινωνικού κράτους που θα διασφαλίζει την πρόσβαση όλων των πολιτών σε ποιοτικά προϊόντα και υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα.

Στο πλαίσιο αυτό, απαιτείται η χάραξη και η εφαρμογή μιας συνολικής συνεκτικής πολιτικής με βασική στόχευση στα ακόλουθα θέματα:

- Δημιουργία σταθερού και δίκαιου φορολογικού συστήματος
- Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, της παραοικονομίας και του παραεμπορίου
- Βελτίωση υποδομών
- Εξ' ορθολογισμό και αποτελεσματικότητα των δημοσίων δαπανών
- Αντιμετώπιση γραφειοκρατίας
- Ενίσχυση ανταγωνισμού στις αγορές
- Αποτελεσματικότητα κοινωνικών δαπανών

Βασικό παράγοντα στήριξης ενός τέτοιου μοντέλου βιώσιμης και εξωστρεφούς ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας αποτελεί η ύπαρξη και η αποτελεσματική λειτουργία ενός δυναμικού και υπεύθυνου χρηματοπιστωτικού συστήματος το οποίο θα μπορεί να ανταποκριθεί

ικανοποιητικά στις νέες αυξημένες εσωτερικές και εξωτερικές απαιτήσεις και να παίξει ισχυρό ρόλο στην ευρύτερη περιοχή.

Ως εκ τούτου, απαιτούνται μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο λειτουργίας των τραπεζών και των κεφαλαιαγορών, προκειμένου να διαμορφωθούν συνθήκες αυστηρότερης εποπτείας, αυστηρότερων δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας, καλύτερης διαχείρισης των κινδύνων, ευνοϊκότερης χρηματοδότησης των υγιών μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και βέβαια μεγαλύτερης διαφάνειας και ενημέρωσης των συναλλασσόμενων με αυτές.

Η Τράπεζα της Ελλάδος με την ενίσχυση του ρόλου της, εποπτικού, ελεγκτικού, ρυθμιστικού αλλά και παρεμβατικού, μπορεί και πρέπει να είναι καταλύτης αυτής της προοπτικής.

Κλείνοντας, θέλω να επισημάνω ότι στη σημερινή κρίσιμη στιγμή, ευθύνη των τραπεζών είναι να συμβάλουν ουσιαστικά στην εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας, με τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων και πολιτών, τη στήριξη των επενδύσεων, την αποτελεσματική διαχείριση της εθνικής αποταμίευσης. Επιπλέον, οι τράπεζες έχουν να αντιμετωπίσουν μία σημαντικότερη πρόκληση: την ανάγκη να αποκαταστήσουν τις σχέσεις τους με τον επιχειρηματικό κόσμο και την κοινωνία, με την εκλογίκευση των περιθωρίων κέρδους, με την αποστροφή του μοντέλου της αλόγιστης κατανάλωσης που έως τώρα συντηρούσαν και βέβαια με τη στήριξη των παραγωγικών επενδύσεων.

Αναφερόμενος στη σχέση τους με την κοινωνία δεν μπορώ να μην αναφερθώ και στη σχέση τους με τους εργαζόμενους, οι οποίοι αποτελούν και την καρδιά της ανάπτυξης και της λειτουργίας τους. Σχέσεις συλλογικής και ατομικής συνεργασίας με σεβασμό στις συλλογικές διαπραγματεύσεις, τόσο σε πρωτοβάθμιο, όσο και σε δευτεροβάθμιο επίπεδο.

Κυρίες και Κύριοι,

Η σημερινή μας εκδήλωση, με παρουσία εκλεκτών καλεσμένων από τον τραπεζικό χώρο, τους κοινωνικούς εταίρους, τα πανεπιστήμια και το σύνολο των παραγόντων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής της χώρας, δημιουργεί συνθήκες ουσιαστικού διαλόγου πάνω σε αυτά τα κρίσιμα ζητήματα που αφορούν την έξοδο από την κρίση και τη χάραξη μίας νέας αναπτυξιακής πορείας της χώρας.

Σας ευχαριστώ όλους για την προσοχή σας και την παρουσία σας σήμερα στην εκδήλωση μας.